

הִיָּה הַמְּזוֹנָה - ראש המעמד **אוֹמֵר** (ירמיה לא, ה):
"קוֹמוּ וְנַעֲלֶה צִיּוֹן אֶל ה' אֱלֹהֵינוּ":

משנה ג

הַקְּרוֹבִים לירושלים **מְבִיאִים תְּאֵנִים וְעֵנָבִים,**
וְהַרְחוֹקִים מירושלים **מְבִיאִים גְּרוֹגְרוֹת וְצִמּוּקִים**

שהם מתקיימים ומשתמרים טוב יותר.

וְהַשּׁוֹר הוֹלֵךְ לְפָנֶיהֶם, וְקִרְנָיו מְצַפּוֹת זָהָב לשם
 הידור, **וְעֵטְרָה שֶׁל עֲלֵי זֵית בְּרֵאשׁוֹ.**

בראש השיירה היה הולך בעל חליל והיה **הַחֲלִיל**
מְזַבֵּחַ - מגן **לְפָנֵיהֶם** - שקולו נשמע עד למרחוק,

עַד שְׁמוֹנֵי עֶשְׂרִים קְרוֹב לְיְרוּשָׁלַיִם.

הִגִּיעוּ קְרוֹב לְיְרוּשָׁלַיִם, שָׁלְחוּ לְפָנֵיהֶם שליחים,
 להודיע לאנשי ירושלים על בואם, **וְעֵטְרוּ אֶת**

בְּפוֹרְיָהֶם - הניחו את הפירות היפים והמשובחים
 למעלה, לשם עיטור ונוי¹².

הַפָּחוֹת - סגני הכהנים, **הַסְּגָנִים** של הלויים
וְהַגְּזָבְרִים הממונים על ההקדש **יוֹצְאִים לְקַרְאֲתָם**

של עולי הרגל. **לְפִי כְבוֹד הַנִּכְנָסִים הָיוּ יוֹצְאִים**
 לקראתם, אם מרובים מרובים, ואם מועטים מועטים.

וְכָל בְּעָלֵי אֲמֻנוֹת שְׁבִירוּשָׁלַיִם עוֹמְדִים
לְפָנֵיהֶם וְשׂוֹאֲלִין בְּשָׁלוֹמָם: אַחֲינוּ אֲנָשֵׁי

הַמְּקוֹם פְּלוֹנִי, בָּאתֶם לְשָׁלוֹם כלומר: בואכם
 לשלום!¹³

ר' עובדיה מברטנורא

כשהם משכימים: המזוונה.

ראש המעמד: קומו ונעלה

ציין. ובדרך היו אומרים

שמחתי באומרים לי בית ה'

נלך. כשהגיעו לירושלים היו

אומרים עומדות היו רגלינו

בשעריך ירושלים, בהר הבית

היו אומרים הללויה הללו אל

בקדשו, בעזרה היו אומרים כל

הנשמה תהלל יה: ג תאנים

וענבים. כשהם לחים:

והרחוקים. מירושלים ואין

בכוריהם יכולים להתקיים כל

כך: מביאין גרוגרות וצמוקים.

תאנים וענבים יבשים: השור

הולך לפניהם. ומקריבין אותו

שלמים: ועטרה של זית

בראשו. אית דאמרי לפי שהוא

קרוב לארץ יותר מכל שאר

אילנות שבשבעת המינים,

דכתיב (דברים ח) ארץ זית שמן.

ואית דאמרי לפי שאין בכל

שאר אילנות של שבעת

המינים אילן יפה ועלהו רענן

כמו הזית: ועטרו את בכוריהם.

וכיצד מעטרים, מי שהיו בכוריו

גרוגרות מעטרן בתאנים לחים,

מי שהיו בכוריו צמוקים מעטרן

בענבים לחים, ואם מביאים

ענבים היה מראה הטובים

והיפים שבכולם מלמעלה: הפחות.

סגני כהונה: והגזברים. הממונים על ההקדש: ולפי כבוד

הנכנסים. לפי רוב הנכנסים היו יוצאים, אם מרובים מרובים ואם מועטים מועטים: וכל בעלי

אומניות שבירושלים עומדים מפניהם. אע"ג דאין בעלי אומניות חייבין לעמוד מפני תלמידי

חכמים בשעה שעוסקים במלאכתם כדי שלא יתבטלו ממלאכתם, מ"מ היו חייבים לעמוד מפני

מביאי בכורים דחביבה מצוה בשעתה. ומטעם זה עומדים מפני נושאי המטה שהמת בה, ומפני

נושאי התינוק לברית מילה:

ביאורים והרחבות

12. **פירוש:** כיצד מעטרים? מי שהיו ביכוריו גרוגרות, מעטרן בתאנים לחים. ומי שהיו ביכוריו צמוקים, מעטרן בענבים לחים. ואם מביאים ענבים, היה מניח את הטובים והיפים שבכולם מלמעלה.

13. בגמרא חולין (נד, ב) מסופר על רבי חנא שהיה שולחני הפורט מעות. פעם אחת בא אליו

לרפואת דבורה בת תרצה שושנה

ביכורים - פרק שלישי

משנת רפאל - תכז

משנה ד

הַחֲלִיל מִכָּה - מִגֵּן לְפָנֵיהֶם עַד שְׁמֹעֵינִי לְהַרְבֵּית.

הִגִּיעוּ לְהַר הַבַּיִת, אָפְלוּ אֲגָרִיפִס הַמְּלֹךְ נוֹטֵל הַסֵּל עַל כְּתָפוֹ בַּעֲצָמוֹ, וְלֹא עַל יַדֵּי שְׁלִיחַ וְנִכְנָס, עַד שְׁמֹעֵי לְעֶזְרָה - חָצַר הַמִּקְדָּשׁ.

הִגִּיעַ לְעֶזְרָה וְדָבְרוּ הַלְוִיִּם בְּשִׁיר (תהלים ל, ב):
"אֲרוֹמְמֶךָ ה' כִּי דָלִיתִנִּי וְלֹא שִׁמַּחְתָּ אִבִּי לִי":

משנה ה

הַגּוֹזְלוֹת - תּוֹרִים וּבְנֵי יוֹנָה שְׁעַל גְּבֵי הַסֵּלִים - שֶׁהָיוּ תּוֹלִים מֵהֶם בְּצִדֵּי הַסֵּלִים, לַעֲיִטוֹר הַבִּיכּוֹרִים, הָיוּ קִרְבִּים עוֹלוֹת, וְמֵה שְׁבִינִדִּים - הַסֵּלִים וְהַפִּירוֹת נוֹתְנִים לְכַהֲנִים בַּמִּתְנָה:

משנה ו

עוֹדְהוּ הַסֵּל עַל כְּתָפוֹ - קוֹדֵם שֶׁמִּסְרוּ לְכַהֵן - קוֹרָא מִ"הַנְּדָתִי הַיּוֹם לְה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים כו, א) עַד שֶׁגֹּמֵר כָּל הַפְּרָשָׁה.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד "אֲרָמִי אֲבָד אָבִי" (שם שם, א). הִגִּיעַ ל"אֲרָמִי אֲבָד אָבִי", מוֹרִיד הַסֵּל מֵעַל כְּתָפוֹ וְאוֹחִזוּ בְּשִׁפְתוֹתָיו - בְּשִׁפְתֵי הַסֵּל לְמַעְלָה, וְכַהֵן מְנִיחַ יָדוֹ תַּחְתָּיו וּמְנִיפוֹ, וְקוֹרָא מִ"אֲרָמִי אֲבָד אָבִי" עַד שֶׁהוּא גּוֹמֵר כָּל הַפְּרָשָׁה, וּמְנִיחוֹ לְסַל הַבִּיכּוֹרִים בְּצַד הַמְּזֻבָּח בְּקֶרֶן דְּרוּמִית מֵעֵרְבִית, וְהַשְׁתַּחֲוָה וַיֵּצֵא:

וְהִנִּחוּ וּגְמִירֵן יָד יָד מִדְּיוֹ תְּבִיאָנָה אֶת אֲשֵׁי ה' (ויקרא ז), מֵה לְהֵלֵן תְּנוּפָה אֶף כֹּאן תְּנוּפָה, וְהַשְׁתַּחֲוָה לְאַחַר שֶׁהִשְׁלִים הַקְּרִיאָה, דְּלֵאחַר הַקְּרִיאָה כְּתִיב וְהִנְחֵתוּ, לְשׁוֹן לֶךְ נָחָה אֶת הָעַם (שְׁמוֹת לב) דְּהֵינּוּ

ביאורים והרחבות

רבי יוחנן וביקש ממנו דינר קורדנאי כדי לשער בו חסרון בקנה של בהמה לדעת אם היא טריפה. רצה לעמוד לפניו, לא הניחו לעמוד ואמר לו רבי יוחנן: שב בני שב, אין בעלי אומניות רשאים לעמוד מפני תלמידי חכמים, בשעה שעסוקין במלאכתם. ולא? והתנן: כל בעלי אומניות עומדים מפניהם ושואלין בשלומן, ואומרין להם: אחינו אנשי מקום פלוני בואכם בשלום (הרי שבעלי אומניות מפסיקים את מלאכתם לכבוד באי הביכורים, והוא הדין שיש להם לעמוד מפני תלמידי חכמים)?! אמר רבי יוחנן: מפניהם (מביאי הביכורים) עומדין (שחביבה מצווה בשעתה), מפני תלמידי חכמים אין עומדין.